

B16 Leon Salmonowicz

ur. 1906 r. w Podziśniu zamordowany 26(27).06.1941 r. k. Teklinowa
syn Józefa (B14) i Anny z Benisławskich
kawaler, bezdzietny

Leon Salmonowicz

- uczył się w Gimnazjum im. Zygmunta Augusta w Wilnie, matura w 1926 r.

Leon Salmonowicz po maturze (Podziśnie, lato 1926 r.)

Leon Salmonowicz (zdjęcie z lipca 1928 r.)

- absolwent Wydziału Rolniczo-Lasowego Akademii Rolniczej w Dublanach k/Lwowa
- K! Corolla [Korpor. Studentów Szkół Akademickich "Corolla" powst. 18.05.1923 w Krakowie; skupiała wyłącznie ziemian] :
- Leon Salmonowicz, student Wydziału Rolniczego PL Lwów w Dublanach, akt.[ywny] 1930-31
- znany w Wilnie birbant i hulaka; za kilka wywołanych przez niego awantur „ciągany” przez policję był Leon Salmonowicz, syn Stanisława, ojciec Witolda [z przekazów rodzinnych i wspomnień m.in. Z. Augustowskiego]
- „(...) Po wybuchu II wojny światowej i inwazji bolszewickiej 17 września 1939 r., obawiając się pogromu, rodzina opuściła maj. Podziśnie. Z zamiarem przekroczenia granicy litewskiej Józef i Leon Salmonowiczowie udali się do zaprzyjaźnionej rodziny pp. Mikulicz-Radeckich w maj. Kozaczyzna. Tam zostali aresztowani przez NKWD i osadzeni w piwnicach starostwa w Braślawiu, gdzie przebywali do ok. połowy roku 1940, a następnie przewiezieni do więzienia w Berezwecczu k/Głębokiego, mieszczącego się w dawnym kościele i klasztorze oo. Bazylianów. W czasie kiedy Józef i Leon Salmonowiczowie więzieni byli w Braślawiu, Anna z Benisławskich Salmonowiczowa, by być blisko męża i syna, wynajęła locum u pp. Narbuttów w Braślawiu i stamtąd dnia 13.IV.1940 r. została wywieziona do Kazachstanu (rejon Malutka, wieś Bezkamyszka, następnie Kułagino). Do Polski wróciła w maju 1946 zamieszkując na przemian u córek Janiny (w Puławach) i Izabeli (we Wrocławiu). (...)” [cyt. z opracowania Anny Rzyńskiej, wnuczki Józefa Salmonowicza]

Berezweccz. Miejsce uwięzienia Leona Salmonowicza (z ojcem)

Likwidacja więzienia nastąpiła po ataku Niemców na Związek Radziecki (22 czerwca 1941 r.). Kilkaset osób zlikwidowano w klasztorze, a pozostałych kilka tysięcy więźniów poprowadzono w kolumnie marszowej (dwanaście osób w szeregu, przy długości kolumny około 1500 m) w kierunku Witebska. Dwa lub trzy dni szli bez wody i jedzenia przez Głębokie, Kawali, Golubice, Uszaczy, Saroczyn, Balbinowo, Kapuścino. Kolumna marszowa więźniów (bez jedzenia i picia) na "drodze śmierci" pozostawiała niepogrzebane ciała. 26 lub 27 czerwca w Taklinowie [obecnie Mikołajewo] koło Ułły, nad konwojem pojawiły się niemieckie samoloty i zaczęło się bombardowanie. NKWD-ziści wpadli w panikę. Zaczęli strzelać do rozbiegających się więźniów. Tylko kilku z więźniów udało się uciec do lasu. Zabitych złożono w rowach po kopcowanych ziemniakach i przysypano ziemią. Groby odkryto w 1991 r. Leon Salmonowicz był wśród pierwszych 250. zidentyfikowanych ofiar.

<https://genealogia.okiem.pl/forum/viewtopic.php?f=73&t=16967>

- > **Źródło: Белорусский "Мемориал":** [koordynator białoruskiego oddz. Memoriału- historyk Ihar Kuzniacou] **Salmanowicz Leon** s. Józefa, urodzony w 1906 r. w Podziśniu, parafia Widze, powiat Brasławski; narodowości polskiej; wykształcenie wyższe, agronom, właściciel majątku ziemskiego. Mieszkał w obwodzie witebskim, gmina Widze, majątek Podzisna. Aresztowany 24 września 1939 r. Skazany 31 maja 1941 r. przez specjalny sąd powiatowy z art. 74 KK Białoruskiej SSR – wróg publiczny – na 8 lat ИТЛ - łagru, do odbycia w Siewwostłag. Rehabilitowany 6 listopada 1992 r. przez prokuraturę obwodu witebskiego. [ИТЛ – исправительно-трудовой лагерь. Obozy prowadzone przez Główny Zarząd Poprawczych Obozów Pracy i Osiedli Pracy NKWD ZSRR (ГУ ИТЛ исправительно-трудовых лагерей и трудовых поселений НКВД СССР)] [Odbywanie kary: Siewwostłag (Północno-Wschodnie Poprawcze Obozy Pracy) = Kołyma]